కథ

రోజూకంటే పెందరాళే నిద్ర లేచాడు దేవయ్య. అతను లెక్కలు మనిషి... లెక్కల్లో మనిషి కూడాను. రాత్రిళ్ళు మెలకువ వచ్చినప్పుడు లెక్కలతో కుస్తీ పడుతుంటాడు. తనకు రావలసిన డబ్బు గురించి జలగల్లా పీక్కుతింటూనే - యితరులకివ్వవలసిన డబ్బులు మాత్రం వీలయినంత వరకు సాగదీస్తుంటాడు. అవతలి పార్టీ వీక్ అయితే మాత్రం ఇంతే సంగతులు. రూపాయి సంపాదించటంలో అతని తెలివితేటలు అమోఘం. అలాగే ఎదుటివారి చేత ఖర్చు పెట్టించటంలోనూ బ్రహ్మాండమైన చాతుర్యం చూపిస్తాడు. ఇంక ఆకార్యక్రమం సరేసరి!

"ఏమిటి.... అప్పుడే లేచారేం" అడిగింది సావిత్రి.

" అదే మరిచిపోయావన్నమాట" అన్నాడు దేవయ్య కోపంగా

కాశీకి పోయినా...

"గృహప్రవేశానికి వెళ్ళాలి కదూ" గుర్తుకొచ్చినట్లుగా అంది.

"ఇంకా ఎక్కడికెళ్ళాలి" అడిగాడు అతను.

సావిత్రికి మొగుడి-పాయింట్ అర్థం కాలేదు.

"ఆలోచించు... నేను ఈలోపులో పక్కబట్టలు మడతపెట్టడం, యిల్లు తుడవడం, నీళ్ళు పట్టడం చేస్తాను" అన్నాడు దేవయ్య.

దేవయ్య ఇల్లు కదిలాడంటే చాలా లాభాలున్నాయనుకోవాలి. బస్సు చార్జీలు, మధ్యలో కాఫీ టీలు లెక్కల్లో వేస్తాడు. సాధారణంగా

- భమిడి వెంకటేశ్వర్లు

యిల్లు కదిలే స్వభావం కాదు.

గృహప్రవేశం మామూలు వ్యక్తిది కాదు సాక్షాత్తూ గంగరాజుది. అతను వీరలెవెల్లో సంపాదించే రకం. కొత్తగా కట్టిన యిల్లుని చూడటం అదృష్టంగానే భావించాలి. కోటి రూపాయలు స్థలంలో అర లక్షతో సాధించిన ఇల్లు! పైగా యింటికొచ్చి ఆహ్వానించాడు. గతంలో కొన్నిసార్లు

దేవయ్య, దంపతులు వాళ్ళింటికి చిన్న చిన్న ఫంక్షన్లకు వెళ్ళినప్పుడు వారికి బాగానే ముట్ట చెప్పాడు. గంగరాజు [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ముందు [illegible] వుంది. దేవయ్యకు కుకట్ [illegible] [illegible]. దాని అద్దె తీసుకోవాలి. [illegible] ఫోను చేసి చెప్పాడు.

మియాపూరులో ఒకరికి అప్పుయిచ్చాడు. దాని బాపతు వడ్డీ తీసుకోవాలి. చందానగరులో బావమరిదిని కలవాలి. అతను వారం క్రితమే అమెరికా నుంచి వచ్చాడు. అక్కడ్నుంచి వస్తువులు తెచ్చిన వాటిని చూసి, కొన్నింటినైనా జాతీయం చేయాలి. చివరగా గృహప్రవేశం లింగం పల్లిలో.... గంగరాజు ఇల్లు.

గంగరాజుకి నగరంలో యింకా సచివాలయ నగరు, మల్కాజిగిరి, సైసాల్పురిలో కూడా యిళ్ళున్నాయి.

''ఇంతగా సంపాదించాడు'' సావిత్రి తరుచు భర్తని అడుగుతూ వుంటుంది.

అతని తండ్రికి సెంటు భూమి, యిల్లు కూడా లేవు. ఆ విషయం సావిత్రికీ తెలుసు.

''పెళ్ళం ద్వారా ఆస్తి కలిసిందేమో'' అనుకోడానికి లేదు. పెళ్లికిచ్చిన మూడువేలు కట్నం తప్ప - మరేం ఎరుగడు గంగరాజు.

అతను పని చేసే డిపార్టుమెంటు అటువంటిది. కామధేనువు, కల్పవృక్షం రెండూ కూడా గంగరాజు కుర్చీ దగ్గరే కాపుంటాయి. అందరితో మంచిగా వుంటాడు. అధికారులతో బాగా టచ్‌లో వుంటూ, వారిని కూడా రిచ్‌లో వుంచుతున్న పుణ్యం కూడా బాగానే వుంది.

పైగా అదృష్టదేవత గంగరాజు జేబుల్లోనే వుంటుంది. సరే... అసలు కారణం మరొకటి...

దేవయ్య తల్లి రాబోతోంది. ఆవిడతో తను మాట్లాడడు. పలకరించడు. ఆ ''పొడే'' గిట్టదు. మిగిలిన అన్నయ్యలు, తమ్ముళ్ళు తల్లిని వంతులేసుకుని చూస్తున్నారు కాని దేవయ్య మాత్రం 'చూడను'' అని మొండికేసేసాడు.

''ఈ సారికి తీసుకెళ్ళు... రెండునెలలు ఉంచుకో తరువాత నేనే మా యింటికి తీసుకెడతాను. ఇంక ఎవరింటికీ పంపను'' అన్నాడు పెద్దన్నయ్య.

''అయినా సరే..... నేను చూడను'' అని చెప్పాడు. దేవయ్య.

''అదీ చూస్తాను, ఆదివారం సాయంత్రం నాలుగు గంటలకు అమ్మను మీ యింటికి తీసుకొస్తున్నాను'' అన్నాడు పెద్దన్నయ్య.

కాబట్టి అమ్మ నుంచి తప్పించుకోవాలంటే, తాము యింట్లో వుండకూడదు. ఇంటి తాళం చూసి, చూసి యిక తనతో అమ్మని తీసుకుపోతాడు అనుకున్నాడు. దేవయ్య. కాబట్టి యిలా ప్రోగ్రాం ఫిక్స్ చేసుకున్నాడు దేవయ్య

సావిత్రితో బాగా చెప్పించాక

"ఇంతకీ మనం ఎలా వెళ్ళాలి" అడిగింది సావిత్రి - భర్త ఉద్దేశం తెలిసి.

"పడ్చినట్లుంది అసలే కరువుకాలం... బడ్జెట్ నిల్లులో వుంది. బోలెడంత పూడ్చాలి... కాబట్టి బస్సులో వెడదాం" అన్నాడు దేవయ్య మండిపడుతూ.

" అందుకే మీకు బుర్రలేదనేది"

"ఆటోలో వెడదామా"

"నెలరోజులు కాఫీ టిఫిన్లు మానేయాలి"

" అయితే ఎలా వెడదాం"

"నిన్ననే స్కూటర్లో రెండు లీటర్ల పెట్రోలు పోయించాను" భర్త తెలివి సావిత్రికి తెలుసు. అయినా తెలుసుకోవాలిగా.

"మన కార్యక్రమాలన్ని అయ్యేసరికి సాయంత్రం నాలుగు గంటలవుతుంది. కాని మనం రాత్రి ఎనిమిది గంటలదాకా యింటికి రావద్దు" అన్నాడు దేవయ్య భార్యామణి ముఖంలోకి చూస్తూ.

"మళ్లీ ఏమైంది"

"పిచ్చి ముఖమా... మన సంగతి అన్నయ్యకు తెలుసు కాబట్టి - ఓ గంట యిక్కడే ఎదురుచూస్తాడు. అప్పుడు అమ్మ నుంచి తప్పించుకోలేం కాబట్టి అలా చేస్తే బెటరు కదా...." అంటూ నవ్వేసాడు దేవయ్య.

"మీకూ వుంది, ఆ వున్నదేదో బాగానే పని చేస్తోంది, "అంటు సావిత్రి కూడా నవ్వేసింది.

సావిత్రి, దేవయ్యలు యింటినుంచి బయలు దేరే సరికి ఏడుగంటలు దాటింది. సనత్‌నగర్ చేరే సరికి నలభై నిముషాలు పట్టింది. దారిపొడవునా వాహనాలు, ట్రాఫిక్ జాంలు....

"ఇంత పొద్దన్నే రోడ్లు యిలా నిండిపోయాయేమిటి..." అంటూ విసుక్కున్నాడు దేవయ్య.

"గట్టిగా అనకండి ఆ ఫార్ములా మనకీ ముందుగా వర్తిస్తుంది." అంది సావిత్రి.

కుకట్‌పల్లి యిల్లు చేరే సరికి మరో యిరవై నిముషాలు పట్టింది. వారికి తాళం కప్ప దర్శనం యిచ్చింది.

"ముందే ఫోను చేసినా యీ ముండాకొడుకు పొద్దున్నే ఎక్కడికో చెక్కేసాడు" అన్నాడు దేవయ్య కోపంగా

స్కూటరు మీయాపూర్ వైపు కదిలింది.

"మీ యింటికి బయలు దేరారు. అటు వైపు పనుందని, మా యింటికే వెడతానన్నారు" అంది సదరు ఆసామి భార్య కాళ్లు చల్లబడ్డాయి.

స్కూటరు స్టార్టయింది - చందానగర్‌వైపు బావమరిది గుమ్మంలో కనపడగానే దేవయ్య గట్టిగా నిట్టూర్చాడు. " మా ఆవిడ వూరికెళ్ళింది" చల్లగా చెప్పాడతను.

దేవయ్య గొంతులో ఏదో అడ్డుకున్నట్టయింది.

"ఇందాక ఫ్రెండ్సు వచ్చారు. కాఫీ పెట్టియిచ్చాను. ఇప్పుడు మీకు కాఫీ యివ్వలేను, పాలు అయిపోయాయి" అన్నాడు. చిన్న బాంబు పేలినట్లయింది దేవయ్యకు.

బయలు దేరిన వేళ బాగోలేదనిపించింది.

ఇక చివరి మజిలీ లింగంపల్లి - గంగరాజు ఇల్లు.

"ఏమయ్యా తీరుబడిగా వచ్చారా... కాఫీ సెక్షన్ క్లోజయి పోయింది." అన్నాడు గంగరాజు నవ్వుతూ.

దేవయ్య దంపతులు యిల్లు చేరే సరికి సాయంత్రం ఏడు గంటలయింది - అనుకున్నట్టుగానే. తలుపులు తెరిచి వున్నాయి. తాళం తీసి వుండటంతో... గుండె అదిరింది. తాళం చెవి జేబులోనే వేసుకున్నానే... పొరపాటున కింద పడిందా.. అంటూ జేబులో చూసుకుంటే - తాళం చెవి జేబులోనే వుంది. " మరి. ఆలోచిస్తుంటే .. లోపలునుంచి అమ్మ కనిపించింది దేవయ్యకు. బయటకు వస్తూ.

ఎంతో ఆలోచించాడు, మరెంతో ఆశించిన దేవయ్యకు నిరాశ ఆవరించింది.

అప్పుడే జనం ఎక్కువగా కనబడకపోయేసరికి కొంచెం కంగారుపడ్డాడు దేవయ్య. గంగరాజు గ్రహించాడు అతని వాలకం" ఎక్కువమందిని పిలవలేదు. ముఖ్యమైన వారిని ఓ పాతిక మందిని పిలిచాను" అన్నాడు గంగరాజు.

"ఎందుకని" అడిగాడు దేవయ్య.

"జనంలో యీర్ష్య, అసూయ, స్వార్థం పెరిగిపోయాయి. తిన్న యింటికే వాసాలు లెక్కపెట్టడంతో పాటు, రకరకాలుగా ఎదుటివారిని, యితరులను యిబ్బంది పెట్టే ప్రయత్నాలు, ఆలోచనలు తెస్తున్నారు." అన్నాడు గంగరాజు.

దేవయ్యకు విషయం బోధపడింది.

సావిత్రికి ఆంతర్యం తెలిసింది.

"ఏం బహుమతి యిస్తాడో" అనిపించింది. తాము తెచ్చిన కొత్తబట్టలు గంగరాజు దంపతులకిచ్చారు. భోజనాలయ్యాయి. గంగరాజు కూడా వారిని సాదరంగానే గౌరవించాడు.

టైము చూసాడు దేవయ్య. ఇప్పుడు యింటికి వెళితే గంట పడుతుంది. అన్నయ్య అమ్మను దిగబెట్టి చేతులు దులుపేసుకుంటాడు. తనకు సమస్యగా అవుతుంది అమ్మ! అందుకని ఏం చేయాలాని ప్లాను వేస్తున్నాడు, సావిత్రి అభిప్రాయం కోరాడు.

"ఆల్విన్ కాలనీలో మనవాళ్ళు యిళ్ళున్నాయి కదా. ముగ్గురు యిళ్ళకెడితే - ఏడుగంటలు సమయం అవుతుంది. మనం అనుకున్నట్టుగానే మీ అమ్మను మీ అన్నయ్య తీసుకుపోతాడు. మనం గండం నుంచి బయటపడచ్చు" చెప్పింది సావిత్రి .

దేవయ్య స్కూటరు స్టార్టు చేసాడు.

కాలం నెమ్మదిగా, బలవంతంగా కదులుతోన్నట్లుగా అనిపిస్తోంది. దేవయ్యకు మామూలుగానే కోపం, విసుగు. ఇప్పుడు అన్నయ్య .. అమ్మ వస్తున్నారంటే మరింత పెరిగాయి. ఇంటికొచ్చిన వారిపట్ల ఏవగింపు... ముక్తసరిగా పలకరించడం తీరుగుటపా కోసం చూస్తుంటాడు.

దేవయ్య దంపతులు యిల్లు చేరే సరికి సాయంత్రం ఏడు గంటలయింది - అనుకున్నట్టుగానే. తలుపులు తెరిచి వున్నాయి... తాళం తీసి వుండటంతో... గుండె అదిరింది. తాళం చెవి జేబులోనే వేసుకున్నానే... పొరపాటున కింద పడిందా.. అంటూ జేబులో చూసుకుంటే - తాళం చెవి జేబులోనే వుంది. " మరి... ఆలోచిస్తుంటే .. లోపలునుంచి అమ్మ కనిపించింది దేవయ్యకు, బయటకు వస్తూ.

"నేను వస్తున్నందుకు తాళం చెవి పక్కింట్లో యిచ్చివెళ్ళారా" అందావిడ.

ముఖాలు చూసుకున్నారు సావిత్రి, దేవయ్య. అప్పుడు గుర్తు వచ్చింది" కరెంటు వాడొస్తే మీటరు చూపించండి.. బిల్లు తీసుకోండి" అంటూ తాను తాళం చెవి మళ్లీ తీసుకోనేలేదు

అది యిప్పుడు కొంపముంచింది. వారికి వళ్ళు జలదరిస్తోంది గొంగళీపురుగులు పాకుతున్నట్లుగా!

"మీయాపూరు నుంచి మనవాడు వచ్చి, నీకు యివ్వాల్సిన వడ్డీ

అలపర్తి రామకృష్ణ విరచిత 'కళనేత గుదిబండి వెంకటరెడ్డి అంతరంగ తరంగాలు' అలుపెరగని అవిశ్రాంత కళాతపస్వీ త్యాగ మయ జీవనాన్ని దర్పణం పడుతుంది. గుదిబండి 'కదిలే బండి' తాను తలపెట్టిన కార్యక్రమానికి సంకటాలెన్ని వచ్చినా నిర్వ ఘ్నంగా కొనసాగించే ధీశాలి వెంకటరెడ్డి. ఈ కళారాధకుని 'ఆరా ధన' సంస్థ కార్యక్రమాలు రవీంద్రభారతి, త్యాగరాయ భవన్‌లో ప్రతిమాసం లేకపోతే చిన్నబోతాయి. వెలితి కానవస్తుంది.

అమెరికాలో వున్నా మనస్సు ఇక్కడే కుందేరు రైతు కుటుంబం నుంచి వచ్చిన వెంకటరెడ్డి 1962 లో మార్చి 31 భాగ్యనగర్ భాగ్యవిధాతగా సచివాలయ ప్రాంగణ ప్రవేశం జరిగింది. టైపిస్ట్‌గా చేరి డిప్యూటీ సెక్రటరీగా పదవీ విరమణ చేశారు. కుమారుడు శ్రీకాంత్ పదే పదే పిలుపుల మేరకు అమెరికా వెళ్లినా మనస్సు భాగ్యనగర్‌లోని ఆరాధన పైనే. ఆంధ్రప్రభ, రవీంద్ర భారతి, త్యాగ రాయ భవన్ చుట్టూ మనస్సు సంచరిస్తుంది.

ముంజేతి కంకణం

సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల నిర్వహణలో వారి దీక్షా పటిమలు

దండలో దారం

రచయిత రామకృష్ణ చెప్పినట్లు వెంకటరెడ్డి దండలో దారం. వారు విదేశాలకు వెళ్లినా, ఏ దేశమేగినా, ఎందుకాలిడినా Cultural ambassador. నిత్య కృషీవలుని అడుగులు సాంస్కృతిక సవ్వడులు అంతం కాదిది ఆరంభం అంటాయి. కార్యక్రమం తలపడితే, అది బంద్ అయినా, హర్తాళ్ వున్నా, ట్రాఫిక్ జామ్ అయినా, కుండపోత వర్షం కురిసినా, జరిగే తీరు తుంది.

ONE MAN ARMY

వెంకటరెడ్డి విజయరహస్యాలు, వారి దీక్షాదక్షుతలు, మొక్క వోని ధైర్యం, పూర్తి సమయం నిర్విరామ కృషి, వారే కెప్టెన్, సైని కుడిలా వ్యవహరిస్తారు. సన్మానాలకు ఎంపికలో, సభ జరిపించే తీరులో అందెవేసిన చేయి. ఎందరో కళాకారులకు జి.వి.ఆర్, ఆరా ధన సంస్థ లాంచింగ్ పాడ్. వారు ఎవర్ బిజీ, నెవర్ టైర్డ్.

కళనేత పుస్తకం కవర్ పేజీని ఆకర్షణీయంగా తీర్చిదిద్దారు కళా కారుడు భాస్కర్. తాను వెనుతిరిగేది లేదని ఠీవిగా బ్యాక్‌పేజీలో

సాంస్కృతిక 'కళ' నేత గుదిబండి వెంకటరెడ్డి

గోచరిస్తాయి. అన్ని విభాగాలకు సంధానక ర్తగా వ్యవహరిస్తారు. అతిథుల ఆహ్వానం, ఎజెండా, సన్మానాలు, స్టేజిడెకరేషన్, మీడియా, ఇలా అన్నీ పర్యవేక్షిస్తూ, ' All is well that ends well' నానుడికి అనుగు ణంగా జయప్రదం చేయడమే వారి కర్తవ్యం. Beginning of ending మళ్లీ మరో క్రామానికి శ్రీకారం ఇలా 'కళనేత' పుస్తకాన్ని పరికిస్తే అది ముంజేతి కంకణం, ఎన్‌క్లోపీడి యాగా రామకృష్ణ తీర్చిదిద్దారు.

కుందేరు నుండి అమెరికా వరకు

రంగుల చిత్రమాలికను పరికిస్తే, చదువరు లను వారి స్వగ్రామం కుందేరునుండి అమె రికా వరకూ విహరింపచేస్తుంది. సాహితీ పురస్కారాలు, రంగస్థల పురస్కారాలు, వ్యాఖ్యాతగా తొలిపరిచయస్తులు, అమా త్యులు, సినీ నటులు, కవులు, రచయితలు, అధికారులు, సంగీత శిక్షకురాలు, డ్యాన్సర్లు, కళాపోషకులు ఇలా ఎందరో మహాను భావులు చోటు చేసుకు న్నారు.

జి.వి.ఆర్, ఆరాధన సంస్థల ఒడిలో పెరిగి ఇంతింతై, వటుడింతై అన్న చందాన దేశ, విదేశాలలో కీర్తికిరీటాలను అందుకున్న వారెం దరో వున్నారు. సహజ కవి డా॥ మల్లెమాల మొదలుకొని ఆత్మీ యాక్షరంతో వీణను 'విజయం'గా బాబు మీటితే అభినందన మాలలు సమర్పించిన అతిరథులు, మహారథులెందరో.

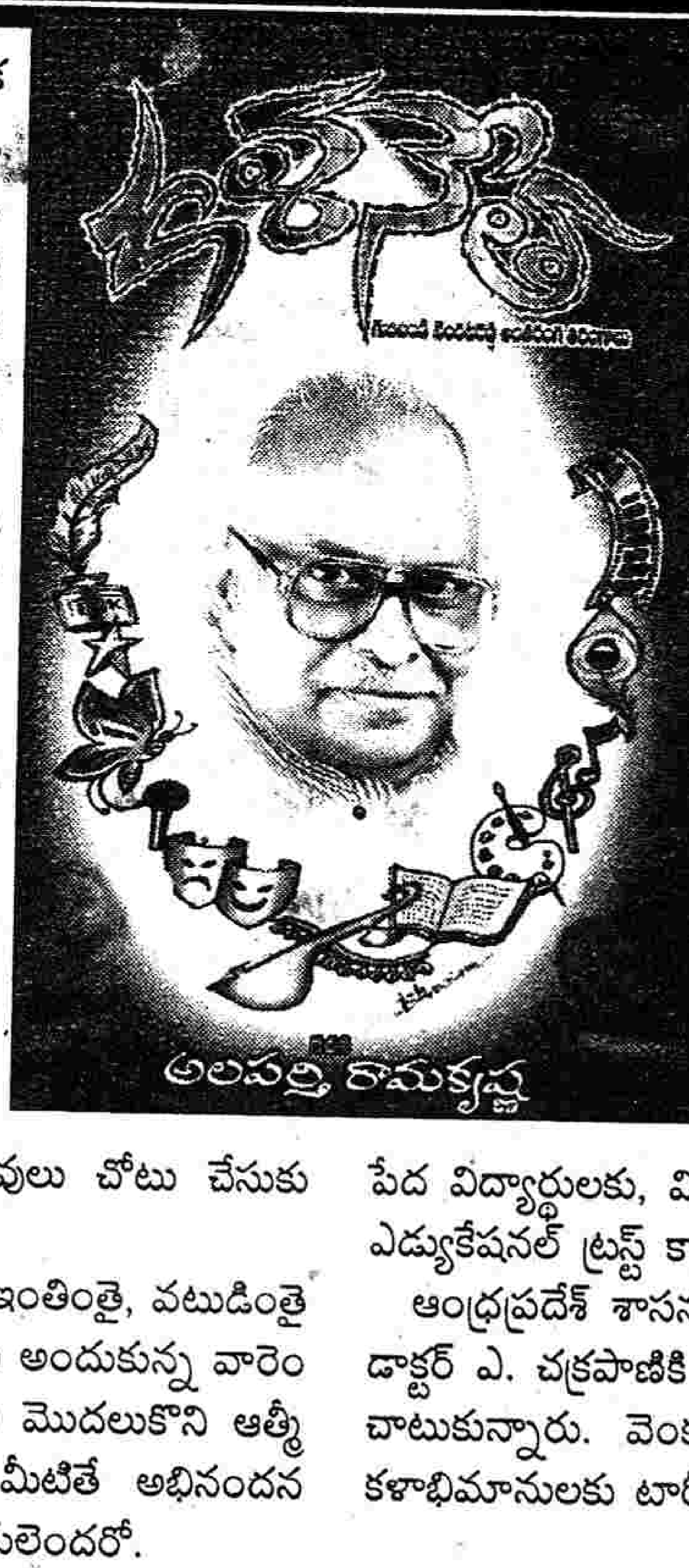

తన వెంటే సాగమని సాగమని ఉద్బోధిస్తు న్నారు వెంకటరెడ్డి.

ఈ పుస్తకాన్ని 146 పేజీలతో తీర్చిదిద్ది

జి.వి.ఆర్, ఆరాధన సంస్థల ఒడిలో పెరిగి ఇంతింతై, వటుడింతై అన్న చందాన దేశ, విదేశాలలో కీర్తి కిరీటాలను అందుకున్న వారెందరో వున్నారు. సహజ కవి డా॥ మల్లె మాల మొదలుకొని ఆత్మీయాక్ష రంతో వీణను 'విజయం'గా బాబు మీటితే అభినందన మాలలు సమర్పించిన అతిరథులు, మహారథులెందరో.

ముచ్చటగా రూ. 100 /— కే అందజేస్తు న్నారు. పుస్తకాల విక్రయంగా వచ్చిన పైకం పేద విద్యార్థులకు, వికలాంగులకు సహాయంగా జివిఆర్ ఆరాధన ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్ కార్యక్రమాలకు వినియోగించనున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన మండలి ఛైర్మన్, వారి చిరకాల మిత్రులు డాక్టర్ ఎ. చక్రపాణికి పుస్తకం అంకితం ఇచ్చి వారి 'స్నేహలత'ను చాటుకున్నారు. వెంకటరెడ్డి అంతరంగ తరంగాలు భావితరాల కళాభిమానులకు టార్చిబేరర్, దిక్సూచి, లైట్‌హౌస్!

— దండు కృష్ణవర్మ

యిచ్చి వెళ్లాడు. అలాగే కుకట్ పల్లి నుంచి అద్దెవాడు అద్దెయిచ్చివెళ్లాడు... మీ అన్నయ్యకు నా కంటి ఆపరేషను నిమిత్తం పదివేలు యివ్వాలిట కదూ.. వాడు తీసుకున్నాడు. మూడేళ్ళయినా వాడి డబ్బు యివ్వకపోతే ఎలాగ!" అంటోంది ఆ పెద్దావిడ.

తల్లి మాటలు దేవయ్యను చికాకు పెడుతున్నాయి. వడ్డీ, అద్దె, పెట్రోలు ఖర్చు, బహుమతి ఖర్చు... అంకెల్లో వెక్కిరిస్తోంటే, నష్టం నషాళాన్ని వేధిస్తోంది.

సావిత్రి అత్తవైపు కసిగా చూస్తోంది.

ఇప్పుడు దేవయ్యకు తల్లిని వదిలించుకునే మార్గం కోసం లెక్కల రూపంలో... అంకెలు వెక్కిరిస్తున్నాయి.

ఇంటికొచ్చి కూర్చున్న వారిని బలవంతంగా పొమ్మనలేరుకదా... ఏటైపు పొగపెట్టాలనేది ప్రస్తుత కర్తవ్యం!